

ידע מצמיח תנוך

קיצו"ש מקור חיים/ הרב דוד חיים הלוי

פרק ל"א סעיפים א'-ג', ח', י"א, י"ד

א. כאשר אדם מסב אל שולחנו ומברך ברכת "המוציא", כוונתו לפטור באותה ברכה לא את הלחם בלבד, שכן בדעתו ללפת את הפת בלפתן (הוראתו במשמעותו ההלכתית: כל דבר הנאכל יחד עם הפת), אלא שהלחם הוא עיקר, והברכה נקבעה על עיקר חיי האדם. אבל כל מה שיוגש לשולחן בתור לפתן, "אע"פ שלא היה דעתו עליו בשעת ברכת המוציא, נכלל בברכת הפת". זאת ועוד: "לחם" יש לו משמעות רחבה ביותר במובן "מזון", כתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק: בזיעת אפיד תאכל לחם – בליעות כף ידך תיכול מזונא. לכן, בברכת "המוציא לחם" נכלל כל אשר יוגש לשולחן בבחינת מזון. ולפעמים יכול לזה אפילו פירות, כי גם פירות בכלל דבר המזין הוא, גם אם אינו מזון ממש (עה – מבוא)

ב. דברים הבאים בתוך הסעודה, אם הם דברים הבאים מחמת הסעודה, דהינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת, כגון בשר ודגים וביצים וירקות וגבינה ודייסא ומיני מלוחים, אפילו אוכלם בלא פת אין טעונים ברכה לפניהם דברכת המוציא פוטרם, ולא לאחריהם דברכת המזון פוטרם (עה – א).

ג. כמות הלחם שצריך לאכול בארוחה כדי שכל הדברים הנ"ל הבאים מחמת הסעודה יפטרו בברכת המוציא, היא כזית (עה – ב)

ח. יין שבתוך הסעודה מברך עליו בורא פרי הגפן, ואין הפת פוטרנו, אף שהוא כדברים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה, מפני שחשוב הוא וקובע ברכה לעצמו. ואף אם התכוון בפירוש בברכת המוציא לפטור כל מה שישתה בתוך הסעודה, אינו מועיל לפטור את היין (עה – ט).

י"א. אם אין לו יין ושותה מים או שאר משקה, אין לברך עליהם, שחשובים הם כבאים מחמת הסעודה, לפי שאין דרך לאכול בלי שתייה...

י"ד. קפה שחור שמביאים לשולחן בסיום סעודה, ובייחוד בסעודות גדולות, גם הוא שנוי במחלוקת, ולכן הדרך הנכונה היא להביא את הקפה לשולחן לאחר ברכת מזון. אך יש חוששים משום ברכה שאינה צריכה, ולכן נהגו לעבור אחר הסעודה לחדר אחר, ושם ודאי שמתחייבים בברכה. ואעפ"כ המנהג הנפוץ כמו שכתבנו לעיל ואין חוששים לברכה שאינה צריכה (עה – טז).